

VERKSAMHETSPLAN 2021

*Nestors vision är att alla äldre känner
välbefinnande och delaktighet i samhället.*

Nestor FoU-center ägs gemensamt av kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje, Tyresö och Värmdö samt Region Stockholm. Även privata utförare som ger vård- och omsorgsinsatser till äldre personer inom ägarorganisationernas geografiska område har möjlighet att ta del av Nestors stöd och material.

Nestor FoU-center
Marinens väg 30, 136 40 Handen
webbplats: www.nestorfou.se
tel: 08-777 99 16
e-post: adm@nestorfou.se

Nestor FoU-center 2020

© Nestor FoU-center

Innehåll

Nestors inriktning 2021	4
Uppdrag, organisation och verksamhetsplan	5
Uppdrag och verksamhetsidé	5
Organisation.....	6
Verksamhetsplan	7
Aktiviteter år 2021	7
Samordnad vård och omsorg.....	7
Ett hälsosamt och gott åldrande i samhället	10
Strukturerad verksamhetsutveckling	11
Utbyte av kunskap och kommunikation.....	13
Det interna arbetet	15
Budget år 2021	16

Nestors inriktning 2021

Under hösten 2020 har Nestor gjort ett antal förändringar för att kunna utföra sitt uppdrag med de förutsättningar som givits i och med coronapandemin. Då allt fler inom våra ägarorganisationer måste ha och har goda förutsättningar att kommunicera och samarbeta på distans och smittsituationen troligen kommer att kvarstå under en längre tid, innebär detta att stora delar av Nestors arbete kommer att ske digitalt. Vi kommer att använda och erbjuda digitala samarbetsformer, möten och seminarier, men samtidigt vara redo för att styra om till fysiska träffar.

Nestors styrgrupp har betonat vikten av att Nestor arbetar praktisknära, stärker möjligheten för verksamheterna att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet samt tar vara på de äldres perspektiv. Dessa värden är centrala för Nestor och återfinns i verksamhetsidéen. Nestor värnar också om att den beforskande och den utvecklande delen i FoU-uppdraget sammanvävs. Vi vill både bidra till genomförbara förbättringsarbeten i verksamheterna och samtidigt relatera resultaten från förbättringsarbeten till redan befintlig kunskap så att de blir användbara för flera. Inför 2021 har styrgruppen lyft behovet av stöd vid implementering av ny kunskap, användning av befintlig kunskap och utvärdering av insatser. Vikten att involvera de äldre och inte förlora deras perspektiv har betonats.

Styrgruppen ser även att Nestor kan bidra med kunskap och stöd inför eventuellt kommande förändringar inom samverkansområdet. Under 2021 kommer Nestor fortsätta att driva de fyra Mötesplatserna för att stödja samverkan utifrån de lokala aktörernas behov. I den mån det går kommer lokala utvecklingsaktiviteter initieras på Mötesplatserna. Under våren kommer vi att avsluta ett Vinnova-projekt med fokus på samverkan och innovation.

På Nestor pågår ett antal projekt där resultaten i olika grad kommer att fånga upp konsekvenserna av coronapandemin. Dessa kommer att pågå fram till våren 2021 eller längre. Andra projekt påbörjades tidigare: Ett projekt har fokus på kommuners digitala tjänster i relation till äldre personer. Ett forskningsprojekt, finansierat av Forte, har fokus på faktorer vid implementering av omfattande modeller, i detta fall IBIC. Nestor kommer även ta vara på resultat och idéer från ett antal projekt kopplade till äldre personer i ordinärt boende, som pausades på grund av pandemin, i kommande aktiviteter med fokus på förebyggande arbete.

Under 2021 ökar vi vårt stöd till ägarorganisationerna när det gäller att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet på olika sätt: Vi kommer under året att satsa mer på digitala föreläsningar, seminarier och workshops för olika målgrupper. Vi kommer att prioritera ner lokala, mer avgränsade aktiviteter för kompetensutveckling. I stället kommer vi att erbjuda olika typer av aktiviteter som ska stödja de verksamheter som vill engagera sig i att arbeta målinriktat med systematiska och hållbara förbättringsarbeten. I alla våra projekt och aktiviteter krävs dock ett stort mått av flexibilitet eftersom förutsättningarna för vårt arbete är starkt knutna till vilka ansträngningar våra ägares verksamheter, och även Nestor, utsätts för i och med pandemin.

Se sammanställning av projekt s 5 och beskrivning av projekt s 7.

Tabell 1: Sammanställning av Nestors projekt 2021

Område och projekt	Tidsplan
<i>Sammanhållen vård och omsorg</i>	
Samverkansarena: Fyra Mötesplatser för lokal samverkan	Pågår under 2021
Lokalt projekt inom Mötesplats: Lokal ÖK om LUS – Södertälje	Återupptas vinter 2021
Lokalt projekt inom Mötesplats: Kartläggning av insatser och stöd för äldre med psykisk ohälsa – Huddinge	Återupptas våren 2021*
Vinnovaprojekt inom Mötesplats: Mötesplats som innovativ arena - Södertälje	Avslut vår/sommar 2021
Projekt: Utveckla samverkan utifrån lärdomar under coronapandemin	Avslut våren 2021*
<i>Hälsosamt och gott äldre i samhället</i>	
Projekt: Hälsöfrämjande hemtjänst	Avslut våren 2021*
Projekt: Hälsa- och sjukvård på särskilt boende	Avslut våren 2021*
Projekt: Kommuners digitala tjänster	Avslut sommaren 2021*
<i>Strukturerad verksamhetsutveckling</i>	
Projekt: Organisatoriskt lärande i hemtjänsten	Pausas under 2021
Projekt: Att hantera kunskapsbehov under pågående pandemi	Startar jan 2021
Forskningsprojekt, Forte: Prediktorer för hållbart utvecklingsarbete	Avslutas hösten 2022
Litteraturstudie: Förutsättningar för att arbeta utifrån VBE i Socialtjänsten	Skär våren 2021

*Projektet är upplagt för att kunna utvecklas/förlängas om det är relevant. Tas upp för beslut i styrgrupp.

Uppdrag, organisation och verksamhetsplan

Uppdrag och verksamhetsidé

Nestor FoU-centers övergripande uppdrag är att genom praktisk forskning och utveckling inom äldreområdet bidra till en utveckling som höjer kvaliteten inom vård och omsorg för äldre. Det ska göras utifrån bästa tillgängliga kunskap, huvudmännens gemensamma uppdrag, mål och riktlinjer samt de äldres och anhörigas behov och intressen. Syftet är att öka välbefinnande och delaktighet för äldre personer och deras anhöriga. Nestor ska utifrån ett flervetenskapligt synsätt utgå från de äldres, anhörigas och närståendes behov och ha en hög grad av medverkan och inflytande från de berörda äldre, personal och chefer på olika nivå i organisationerna. Nestor ska samverka aktivt med samtliga verksamheter finansierade av ägarorganisationerna oavsett driftsform. Nestor samverkar även med förvaltningar, brukarorganisationer, universitet och högskolor samt andra aktörer och FoU-enheter. Se nästa sida för aktiviteter inom Nestors uppdrag.

Nestors verksamhetsidé är att fungera som länk mellan forskning och praktik och vara en motor för lärande och verksamhetsutveckling i vård och omsorg. Vi stödjer samverkan mellan kommun och region, omsätter kunskap i handling och bidrar med kritisk reflektion.

- Vi utgår från och tillvaratar de äldres perspektiv och intressen.
- Vi arbetar för att kunskap och resultat från våra utvecklingsarbeten ska tillvaratas långsiktigt.
- Vi arbetar nära och tillsammans med chefer och medarbetare i äldreomsorg, geriatrik och primärvård.

Aktiviteter som ingår i Nestors uppdrag

- driva och medverka i FoU-projekt utifrån vetenskapliga metoder,
- bidra till utveckling av metoder för förbättringsarbete, utvärdering och implementering,
- bidra till en evidensbaserad praktik,
- medverka till en långsiktig personal- och kunskapsutveckling,
- bidra till god samverkan mellan berörda aktörer för en sammanhållen vård och omsorg,
- utveckla och driva arenor och nätverk: tvärvetenskapliga, tvärorganisatoriska och tvärprofessionella,
- utveckla och upprätthålla ett nära samarbete med berörda universitet, högskolor och FoU-enheter,
- utveckla former för kunskaps- och informationsspridning om FoU-verksamhetens resultat och aktuell forskning samt integrering av denna i ordinarie verksamhet,
- bedriva omvärldsbevakning och bidra till kunskapsutbyte mellan praktik och relevanta myndigheter, akademien och andra aktörer.

Från samverkansavtalet för Nestors verksamhet, 2020.

Organisation

Nestor FoU-center ägs och finansieras gemensamt av kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje, Tyresö och Värmdö samt Region Stockholm. Nestor ligger organisatoriskt i Social- och äldreförvaltningen i Haninge kommun under avdelningschefen för vård- och omsorgsboende och HSL. Nestor leds av en FoU-chef som är ansvarig för verksamhet, ekonomi och medarbetare inför styrgruppen. Nestors verksamhet startade i projektform åren 2003-2008 och permanentades år 2009. Det ligger i Nestors uppdrag att samverka med alla kommun- och regionfinansierade enheter oavsett driftsform.

- *Styrgrupp:* I Nestors styrgrupp ingår förvaltnings-, äldreomsorgs- eller myndighetschefer i de tio kommunerna samt en representant från Avdelningen för närsjukvård (Samverkan och stöd) inom Region Stockholm. Styrgruppen beslutar i strategiska frågor, ansvarar för uppföljning och behandlar verksamhetsplan och budget. FoU-chefen är föredragande och bereder ärenden till styrgruppen. Nestors styrgrupp utser representanter till Nestors FoU-råd.
- *FoU-råd:* I FoU-rådet ingår personer med chefs-/utvecklingsansvar inom äldreomsorgen från respektive kommun, samt representanter på motsvarande nivå för Region Stockholms verksamheter inom geriatrik och primärvård. FoU-rådet arbetar fram idéer och ger förslag och råd beträffande projektsatsningar och övriga aktiviteter. FoU-chefen är sammankallande och ordförande.
- *Seniorråd:* Nestors seniorråd består av representanter för pensionärsorganisationernas ledamöter i de kommunala pensionärsråden i ägarkommunerna och från Regionstyrelsens pensionärsråd. De bidrar med idéer till projekt, ger förslag och råd beträffande projektsatsningar och övriga aktiviteter samt sprider information om Nestors arbete via sina nätverk. FoU-chefen är sammankallande och ordförande.
- *Arbetsgrupp:* Nestors arbetsgrupp består under 2021 av chef och elva medarbetare; administratör, kommunikatör och nio projektledare med olika yrkes- och utbildningsbakgrund. Medarbetarnas professioner motsvarar uppdragets krav: Apotekare, arbetsterapeut, dietist, etnolog, fysioterapeut, sjuksköterska, sociolog, socialantropolog och socionom. Fem av medarbetarna har doktorsexamen, en har masterexamen, två har magisterexamen och tre har kandidatexamen.

Verksamhetsplan

Styrgruppen beslutar om den långsiktiga inriktningen och budget för Nestors verksamhet. Besluten tas utifrån behov och utmaningar i huvudmännens verksamheter samt händelser på äldreområdet regionalt och nationellt med hänsyn till synpunkter från FoU-råd och seniorråd. För en relevant verksamhetsplan prioriterar styrgruppen områden för Nestors vidare arbete. Utifrån dessa prioriteringar tar FoU-chefen fram förslag på aktiviteter för nästkommande år i samarbete med Nestors medarbetare. De förslag som styrgruppen är positiv till vidareutvecklas, tas upp för beslut i styrgruppen och ingår i kommande års verksamhetsplan. Styrgruppen tar beslut om verksamhetsplan och budget före årets slut.

Aktiviteter år 2021

Tre fokusområden har funnits med i Nestors arbete sedan 2017 och har utvecklats kontinuerligt utifrån verksamheternas behov och idéer samt utifrån kunskap Nestor inhämtat från exempelvis forskning, nationella strategier och riktlinjer samt praktiken. Dessa områden benämns *Samordnad vård och omsorg*, *Hälsosamt och gott åldrande i sambället* och *Strukturerad verksamhetsutveckling*. I följande text presenteras projekt och aktiviteter som planeras för 2021 utifrån dessa områden. Därefter följer avsnitt om hur Nestor arbetar med *Utbyte av kunskap och kommunikation* och det *Interna arbetet*.

Samordnad vård och omsorg

Inom detta fokusområde presenteras projekt där samverkan mellan eller inom kommuners och regionens verksamheter är en bärande komponent. Sedan 2015 driver Nestor fyra samverkansarenor - Mötesplatser för lokal samverkan. På dessa möts representanter från kommun och region utifrån en geografisk uppdelning, fyra gånger per år. Under 2021 har de planerade projekten och aktiviteterna inom fokusområdet *Samordnad vård och omsorg* en tydlig koppling till Mötesplatserna.

Mötesplatser för lokal samverkan – En samverkansarena

Deltagande: Samtliga kommuner i Nestors ägarområde är engagerade i Mötesplatserna utifrån följande uppdelning: Haninge-Nynäshamn-Tyresö; Botkyrka-Huddinge; Nykvarn-Salem-Södertälje; Värmdö-Nacka. Inom Mötesplatserna finns representanter, oftast på chefsnivå, från kommuners beställare och utförare, geriatrik, vårdcentral och primärvårdsrehab. Mer info finns på Nestors [webbplats](#).

Problemställning: Vård och omsorg kring äldre personer bedrivs av olika huvudmän och verksamheter med olika ansvarsområden. För att äldre ska få en sammanhängande vård och omsorg och inte att riskera att falla mellan stolarna behöver de olika verksamheterna samverka.

Syfte: Att stärka samverkan och minska glappen mellan och inom vård och omsorgsaktörer, bland annat genom att öka deltagarnas kännedom om varandras verksamheter, dela erfarenheter och idéer, och att initiera lokala samverkansprojekt, där Nestor kan ingå i varierande grad.

Metod: Kärnkomponenterna i arbets sättet är en balans mellan 'verkstad' och att skapa tillit och förståelse, utveckla samverkan och utveckla gemensamma lösningar utifrån gemensamma behov. Om intresse och resurser finns hos Mötesplatsens deltagare kan Nestors även bidra med stöd vid lokalt förbättringsarbete med fokus på systematisk uppföljning i någon av Mötesplatserna. Under 2021 kommer Region Stockholm kommunvis införa geografiskt samordningsansvar för utvalda vårdcentraler. Nestor bevakar detta och för en dialog med Mötesplatsdeltagarna om innehåll och form, för att säkerställa att forumet har fortsatt betydelse och framöver kan komplettera andra samverkansforum.

Tidtabell: Beslut om detta uppdrag fattas årligen. Nestor har fått ett förnyat uppdrag av styrgruppen att driva Mötesplatserna under 2021.

Lokal överenskommelse om LUSen

Deltagande: Representation från kommunernas biståndshandläggning i Södertälje, Salem, Nykvarn, hemtjänst i Södertälje, Södertälje sjukhus, tre vårdcentraler i Södertälje samt primärvårdsrehab i Södertälje och Nykvarn.

Problemställning: En ny lag om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård infördes januari 2018 (2017:612). Samma år kom en ny överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholm om nya riktlinjer och rutiner för utskrivningsprocessen.

Syfte: Att ta fram en gemensam tolkning av hur överenskommelsen om utskrivningen ska tillämpas och sprida den till berörda medarbetare.

Metod: Nestor bidrar i arbetet där en arbetsgrupp med representation från deltagande aktörer diskuterar sig fram till en gemensam tolkning av riktlinjerna och dokumenterar i en lokal ÖK. Spridning sker via deltagande verksamheter samt via Mötesplatsen.

Nytta: Att utskrivningen av patienter från Södertälje sjukhus sker på ett säkert och smidigt sätt. Att underlätta samverkan mellan aktörer som arbetar med utskrivningen.

Tidtabell: Arbetet är pausat på grund av coronapandemin. Planerad nystart efter årsskiftet.

Kartläggning av insatser och stöd för äldre med psykisk ohälsa

Deltagande: Representanter från olika verksamheter i Huddinge kommun, vårdcentral och primärvårdsrehab i Huddinge

Problemställning: Inom ramen för Mötesplatsen har diskussioner förts hur man kan samverka för att ge äldre personer med psykisk ohälsa ett så gott socialt stöd som möjligt. Flera aktörer erbjuder en mängd olika insatser och stöd. De olika personalgrupperna känner inte alltid till dessa och kan då inte hänvisa de äldre vidare till verksamheter utanför det egna området. Det är också svårt för de äldre att få en överblick över vad som erbjuds.

Syfte: Att göra en kartläggning över de sociala insatser och stöd som erbjuds äldre i Huddinge kommun, fokus på äldre med psykisk ohälsa eller ofrivillig ensamhet.

Metod: Under 2020 har en arbetsgrupp tagit fram en sammanställning av insatser. Plan för hur ett material ska presenteras och marknadsföras i kommunen och bland de äldre ihop med beslut om ägarskapet och förvaltningen av materialet kommer att tas fram.

Nytta: Materialet kommer att göra de olika aktiviteterna mer tillgängliga. Det ska kunna användas av personal inom olika organisationer samt de äldre själva. Förhoppningsvis kan arbetssättet användas även i andra kommuner.

Tidtabell: Projektstart i början av 2020, pausades i och med coronapandemin, återupptas våren 2021.

Mötesplats som innovativ arena – ett Vinnovaprojekt

Deltagande: Alla verksamheter som deltar i Mötesplatsgruppen Södertälje-Salem-Nykvarn. Parter med avtal med Vinnova är Södertälje kommun, Södertälje sjukhus, Järna vårdcentral, Wasa vårdcentral, forskargruppen Hälso- och sjukvårdsforskning, Uppsala universitet samt Nestor.

Syfte: Att stärka deltagande verksamheter förmåga till samverkan genom att studera och beskriva hur samverkan skapas i Mötesplatsen samt att prova innovativa metoder.

Metod: Under projektets slutfas, våren 2021, planeras en digital workshop för medarbetare med syftet att lära känna varandras verksamheter planeras.

Nytta: Förbättrad samverkan, vilket förväntas leda till god vård och omsorg om äldre. Även att resultat från projektet kan spridas och användas av andra grupper.

Tidtabell: Delar av projektet pausades på grund av coronapandemin. Projektet förlängs troligen därför till juni 2021.

Utveckling av samverkan utifrån lärdomar under coronapandemin

Deltagande: Verksamheter från alla Nestors ägarkommuner - representanter från myndighetssidan, säbo, hemtjänst, vårdcentral, primärvårdsrehab, geriatrik och HSF.

Problemställning: Signaler tyder på att samverkan mellan och inom kommuner och region har fungerat bra under coronapandemin. Det är angeläget att lyfta fram de positiva förändringar som är värda att ta till vara på, likaså uppmärksamma sådant kring samverkan som eventuellt har satts på undantag. Nestors Mötesplatser har funnits med en stabil struktur i flera år, och de har varit uppskattade. Dessa kan komma att påverkas av de nya strukturer som vuxit fram under pandemin.

Syfte: Att undersöka hur samverkan har fungerat mellan och inom region och kommun under pandemin och ta vara på lärdomar från denna extrema tid för fortsatt utveckling av samverkan.

Metod: Enkätfrågor till och samtal med deltagare i Mötesplatserna har skett, dels via en FoU-gemensam enkät. Utifrån resultaten diskuterar Mötesplatserna vidare faktorer som har betydelse för utveckling av samverkansstrukturer och dessa samtal blir vägledande för det fortsatta arbetet i projektet.

Förväntad nytta: Projektet förväntas kunna ge ett värdefullt underlag för utveckling av samverkan och beslut om den fortsatta utvecklingen av Mötesplatserna, tex hur Mötesplatsen kan komplettera andra forum som växer fram.

Tidtabell: Resultat från projektet presenteras under vintern 2021. Utifrån resultaten i projektet formas därefter det fortsatta arbetet i Mötesplatserna.

Att förebygga genom samordning och samverkan

Under 2020 har ett antal aktiviteter pågått som har fokus på att arbeta förebyggande eller hälsofrämjande för personer i ordinärt boende och där aktörer både från kommun och region är involverade. Det gäller t ex ett regionalt planeringsprojekt som skett i samarbete med de andra

äldre-FoUerna i Stockholm med fokus på förebyggande i samverkan, ett projekt om Hälsofrämjande hemtjänst (se nedan), ett avslutat projekt om meningsfull dagverksamhet, ett vilande lokalt projekt om att kartlägga aktiviteter för seniorer som kan förebygga psykisk ohälsa (se sid 8) och som deltagare i en referensgrupp för ett projekt om ensamhet som Region Stockholm driver. Under 2021 kommer vi att arbeta vidare med dessa spår och samtidigt arbeta för att samordna dem och hitta synergier samt konkretisera en projektidé utifrån några av dessa aktiviteter.

Ett hälsosamt och gott åldrande i samhället

Inom detta fokusområde presenteras projekt som har en tydlig koppling till äldre personers hälsa och delaktighet. En viktig komponent i detta fokusområde är att de äldre personer som är berörda av projektets syfte, kommer till tals under projektets gång. Hur detta går att lösa under pågående pandemi kommer att diskuteras på Nestor.

Hälsofrämjande hemtjänst

Deltagande: Kommunala och privata hemtjänstverksamheter i fyra kommuner samt primärvårdsrehab inom sex geografiska kommunområden.

Problemställning: Från Nestors tidigare projekt, Hälsofrämjande vanor, sågs både utmaningar och möjligheter för hemtjänst att främja de äldre omsorgstagarnas hälsa. I detta sammanhang utgår vi från en bred förståelse av hälsa med fokus på vad den enskilde äldre upplever som viktigt för att må bra.

Syfte: Att tillsammans med främst hemtjänstverksamheter undersöka de lokala förutsättningarna för att arbeta hälsofrämjande för de äldre omsorgstagarna i vardagen.

Metod: Medarbetare inom hemtjänst har följts vid insatser hos omsorgstagare och två gruppsamtal med representanter från primärvårdsrehab har genomförts. På grund av pandemin avslutades datainsamlingen våren 20. Insamlad data analyseras och sammanställs under 2020/2021.

Förväntad nytta: Stärka lokala förutsättningar för att arbeta hälsofrämjande för brukarna i omsorgspersonalens vardag.

Tidtabell: Rapport kommer under vintern 2021. Reflektionsmaterial färdigställs våren 2021.

Hälso- och sjukvård på särskilt boende

Deltagande: Medarbetare med olika professioner i kommunerna Tyresö, Värmdö, Botkyrka, Södertälje och Salem, samt Region Stockholm (läkarorganisationer, ASIH, HSF) tillfrågas om deltagande. Urvalet är baserat på kommunstorlek, driftsform och vilken/vilka läkarorganisationer som har uppdrag i kommunen. Detta för att få en god spridning och kunna fånga olika erfarenheter.

Problemställning: Den hälso- och sjukvård som erbjuds på särskilt boende idag ska, enligt avtal med Regionen, motsvara primärvårdsnivå jämförbar med basal hemsjukvård. En tydlig beskrivning av vilka specifika insatser som omfattas saknas dock. Detta gör att hälso- och sjukvården på särskilt boende kan variera mellan kommuner och boenden. En faktor i sammanhanget är också den pågående omställningen till ”Nära vård” som innebär att mer vård ska ges i hemmet istället för på sjukhus.

Syftet är att undersöka hur involverade professioner ser på att tillhandahålla hälso- och sjukvårdsinsatser som överskrider primärvårdsnivå motsvarande basal hemsjukvård på särskilt boende, och på vilket sätt det i så fall skulle kunna fungera.

Metod: Två delstudier planeras där video/telefonintervjuer kommer att utföras. I den första studien intervjuas professioner som främst är involverade i frågan, t ex sjuksköterskor, sjuksköterskor, läkare representanter från ASIH, HSL-chefer, MASar samt avtalshandläggare på HSF. I den andra studien kommer de som kan komma att påverkas av förändringar, t ex enhetschefer, sektionschefer, och undersköterskor.

Förväntad nytta: Projektet förväntas bidra med en bild av hur berörda medarbetare i kommunerna och Regionen ser på möjligheterna att utveckla hälso- och sjukvården på särskilt boende.

Tidtabell: Under vintern 2021 analyseras insamlad data. Projektet rapporteras under våren/sommaren 2021.

Kommuners digitala tjänster

Deltagande: Medarbetare med olika profession/funktion tillfrågas om deltagande i kommunerna Nacka, Haninge, och Södertälje. I ett senare skede i projektet kan eventuellt andra intresserade kommuner involveras.

Problemställning: Det är känt att den ökade digitaliseringen i samhället medför en risk för digitalt utanförskap för äldre personer. Kommunal information och tjänster ska vara tillgängliga för alla medborgare, vilket också betonas i *lagen om tillgänglighet till digital offentlig service* (webbdirektivet). Kunskap om äldre personer som digitala användare och hur digital kommunal service kan möta gruppens utmaningar och behov är därför betydelsefull.

Syfte: Att beskriva hur kommunernas digitalisering i relation till äldre medborgares behov av och förutsättningar att använda tjänsterna samt skapa ett tillfälle för lärande under projektets gång.

Metod: Intervjuer med ett antal personer som är involverade i utformningen av digital information och tjänster. Intervjuer och/eller deltagande observationer med äldre personer som användare av kommuners digitala information och tjänster planeras. Dessa kan behöva senareläggas med tanke på coronapandemin.

Förväntad nytta: Bidra till att kommunens digitala tjänster möter äldres behov och förutsättningar i utformning av tjänster och information. Målet är i förlängningen att lärdomar används för att inkludera användaren i utformningen av nya tjänster.

Tidtabell: Intervjuer pågår under vintern 2021. Rapport och litteraturgenomgång färdig våren 2021.

Strukturerad verksamhetsutveckling

Inom detta fokusområde presenteras projekt som har en tydlig koppling till hur verksamheterna själva arbetar inom områden som systematiskt förbättringsarbete, hållbar implementering och med strävan att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Att hantera kunskapsbehov under pågående pandemi

Problemställning: Parallellt med coronapandemin som pågår sedan februari 2020 har olika behov av kunskap synliggjorts inom äldreomsorgen. En mängd insatser har genomförts nationellt, regionalt

och lokalt för att möta dessa kunskapsbehov. Det kan vara behov av baskunskaper, mer specifika kunskaper och information om t.ex. förändrade arbetssätt, som behöver hanteras, ibland snabbt, för att medarbetare ska kunna ge en trygg och god vård och omsorg under en pågående pandemi, men även under normala förhållanden. Vi har valt att rikta oss specifikt mot hemtjänsten för att se hur man här har mött och hanterat det kompetensbehov som synliggjorts.

Syfte: Att belysa hur några hemtjänstenheter hanterat de kunskapsbehov som synliggjorts under pandemin.

Metod: Då vi befinner oss mitt i pandemin planeras i nuläget inga fysiska möten under projektet. I studien kommer såväl enkäter, intervjuer samt en workshop användas för datainsamling.

Nytta: Projektet kan bidra till att ta tillvara de tillvägagångssätt och erfarenheter som de olika yrkesgrupperna har fått under detta år, för att verksamheterna ska kunna använda denna kunskap vid utveckling av hur man identifierar och möter de kunskapsbehov som medarbetare har.

Tidtabell: Januari – juni 2021

Prediktorer för hållbart utvecklingsarbete i en fragmenterad organisatorisk kontext

Deltagande: Detta forskningsprojekt finansieras av Forte inom ramen för programmet Tillämpad välfärdsvetenskap. Projektet är ett samarbete mellan Nestor och Uppsala universitet, institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap.

Problemställning: Många försök att implementera nya metoder i organisationer riskerar att inte bidra till hållbara organisationsförändringar som utvecklar det praktiska arbetet. Tidigare forskning om implementering har ofta ett alltför kortsiktigt perspektiv och många studier publicerar resultat direkt efter att den initiala implementeringen är färdig.

Syfte: Att förklara hur implementeringsprocesser kan struktureras för att stödja långsiktigt hållbara organisationsförändringar i en fragmenterad och komplex organisatorisk kontext.

Metod: Detta undersöks genom studier av hur Individens behov i centrum (IBIC) implementeras i socialtjänsten. Projektet består av två delar: en enkätstudie i hela landet och en dokument- och intervjustudie i två utvalda kommuner.

Nytta: Studien förväntas bidra med viktig kunskap om implementering och hållbart utvecklingsarbete som kan användas i framtida utvecklingsprocesser kopplade till IBIC och troligen även i andra implementerings- och förändringsprocesser.

Tidtabell: Projektet startade januari 2020 och löper på tre år.

Förutsättningar för att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet i Socialtjänsten

Problemställning: Flera betänkanden som kom under 2020 lyfter kraven på att Socialtjänsten ska arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet (Framtidens socialtjänst 2020, Sammanhållen kunskapsstyrning 2020). Det är komplext att söka, analysera och nyttja bästa tillgängliga kunskap och även att förhålla sig till de begrepp som finns inom detta område.

Syfte och nytta: Ett första steg är att i en litteraturstudie analysera och reda ut de begrepp som är kopplade till kunskapsstyrning, vetenskap och beprövad erfarenhet och som är relevanta för Socialtjänsten. Syftet är att motverka begreppsförvirring genom att tydliggöra vad begreppen kan betyda och hur de hänger samman. Det kan skapa större förståelse för vad en kunskapsbaserad äldreomsorg innebär i praktiken och vad som kan komma att behövas om det ska bli verklighet.

Tidtabell: Utförs och rapporteras under våren 2020

Utbyte av kunskap och kommunikation

Nestor kommer 2021 erbjuda olika typer av kunskapsutbyte och utbildning och vi fortsätter att utveckla olika metoder och hitta nya kanaler för att sprida kunskap och information om Nestors verksamhet, innehåll och resultat från våra projekt och annan aktuell forskning till olika målgrupper och intressenter.

Utbildning för ledare och utvecklare om systematiskt kvalitetsarbete

Nestor har sedan 2016 haft en utbildning med fyra tillfällen för chefer, MAS:ar och utvecklare om systematiskt kvalitetsarbete utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem (SOSFS 2011:9). Utbildningen har en stark koppling till kvalitetsutveckling i den egna verksamheten, vilket deltagarna sett som positivt. Under hösten 2021 kommer Nestor återigen erbjuda denna utbildning. Eftersom utbildningen sker digitalt kommer ett antal föreläsningar om förbättringsarbete, kopplade till utbildningen, kunna vara öppna för alla.

Nestor har även regelbundet erbjudit en utbildning inom riskanalys kopplad till SOSFS 2011:9. Den arrangerades digitalt 2020, vilket kommer att ske under 2021 också.

Utvecklingsseminarier för arbetet inom anhörigstöd

Det finns önskemål hos kommuner att stärka arbetet inom anhörigstöd. I Nestors kartläggning av anhörigstöd i kommunerna (2019) lyfts det fram att det finns behov av att förtydliga uppdrag och mål samt stärka möjligheten att följa upp sin verksamhet. Nestor kommer under 2021 att erbjuda ett antal seminarier för chefer/medarbetare som har till uppgift att utveckla anhörigstöd. Seminarierna formas utifrån behov och resurser och är tänkta att ge stöd i att tydliggöra verksamhetens mål och uppdrag och öka möjligheterna att följa upp verksamheten. Arbetet kommer att kopplas till det underlag som Socialstyrelsen tagit fram inför den strategi om Anhörigstöd som kommer under 2021.

Digitala seminarier

- *Digitala föreläsningar.* Nestor kommer att erbjuda föreläsningar om kost/måltid, fysisk aktivitet och psykisk ohälsa under året. Även andra ämnen kan komma att bli aktuella. Även föreläsningar för seniorer kommer att erbjudas.
- *Digitalt Nestor-café.* Syftet med Nestor-café är att erbjuda ett tillfälle för kompetensutveckling och inspirera till positiva förändringar på arbetsplatsen. För våren 2021 planeras ett digitalt Nestor-café med ett aktuellt ämne.
- *Digitala chefsträffar.* För 2021 planerar Nestor att erbjuda ett antal digitala träffar för chefer. Dessa planeras att kopplas till Nestors pågående arbete, våra aktuella rapporter och andra aktuella arbeten inom vårt ägarområde eller nationellt.

Kompetensutveckling på webben

Nestors webbutbildningar är öppna för alla medarbetare i våra ägarorganisationer och privata utförare inom vård och omsorg som är knutna till ägarorganisationerna. Nestor har utvecklat och förvaltar följande webbutbildningar:

- Social dokumentation
- lex Sarah
- ”Minska risken för fall”, om fallprevention
- ”Våga fråga – våga se!”, om psykisk ohälsa
- ”Biståndshandläggare – ny i yrket”

Nätverk

Nestor fortsätter under 2021 att driva ett antal nätverk:

- *Nätverk för sjukgymnaster, fysioterapeuter och arbetsterapeuter.* (Start 2009) Det är en arena för kunskapsutbyte, ibland bjuds en föreläsare in för att bidra med ny kunskap och som sedan diskuteras i gruppen, men främst byts tankar i gruppen.
- *Nätverk för processledare inom IBIC.* (Start 2014) Nätverket samlar processledare som arbetar med införandet av IBIC i sin kommun. Syftet är att dela erfarenheter, inspirera och stödja varandra. Under 2021 kommer Nestor följa SKRs projekt om användning av IBIC vid systematisk uppföljning. Även Tyresö kommun deltar i projektet. Nätverket blir då även en kanal att dela med sig av erfarenheter om att arbeta med systematisk uppföljning med stöd av IBIC.
- *Nätverk för verksamhetsutvecklare.* En gång per termin träffas medarbetare inom ägarorganisationerna som arbetar med verksamhetsutveckling. I detta forum är Nestor värd och innehållet beslutas i gruppen. Träffarna ger deltagarna möjlighet att diskutera och reflektera kring de frågor de själva brottas med på hemmaplan.
- *Nätverk för nutritions- och måltidsfrågor.* (Start 2019) Nestors dietist driver ett mail-baserat nätverk för medarbetare inom äldreomsorgen. Syftet med nätverket är att sprida relevanta och aktuella rön, forskningsstudier, riktlinjer och liknande.

Spridning och kommunikation

På Nestors webbplats finns artiklar som beskriver verksamheten och information om Nestors projekt, webbutbildningar, kommande utbildningar, workshops och kunskapsdagar. På webbplatsen finns även material som rapporter, vägledning och manualer som Nestor tagit fram genom åren. Dessa kan beställas kostnadsfritt av våra ägarorganisationer och privata utförare inom vård och omsorg som verkar inom ägarkommunernas geografiska område. De kan köpas av organisationer utanför vårt ägarområde.

Ett nyhetsbrev utkommer fyra gånger per år till 2 400 prenumeranter inom och utanför våra ägarorganisationer. Nestor har sedan 2018 också en podd och vi finns på Facebook och LinkedIn. Nestor erbjuder besök hos nämnder, chefs- och ledningsmöten, kommunala pensionärsråd och seniororganisationer inom ägarområdet för att berätta om Nestors verksamhet eller för att föreläsa om ett specifikt ämne.

Nestors samarbeten och nätverk

Nestor fortsätter samarbetet med Stockholms läns fyra andra FoU-enheter som finansieras helt eller delvis av kommunernas socialtjänst (FoU Nordost, Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum, FOU nu, och FoU Nordväst). Gemensamma kunskapsseminarier arrangeras och samarbete sker i också i ett antal projekt. Ett exempel är att FoU:erna i Stockholms län har ett påbörjat samarbete med SBU (Statens beredning för medicins och social utvärdering) för att undersöka om FoU i Sthlm kan bidra till att relevant beforskad kunskap från systematiska översikter kommer verksamheterna till del. Nestor har tidigare även ingått i Regional Samverkans och Stödstruktur (RSS) för Stockholms län tillsammans med de andra FoU-enheterna. Just nu ser man över hur RSS Stockholm kommer att se ut framåt och hur FoU:ernas roll i RSS kan formas. Nestors medarbetare ingår just nu i ett nätverk som representerar för RSS på nationell nivå. Kunskapsutbyte sker även i andra nätverk, t ex i FoU Välfärd (en nationell intresseförening för FoU-enheter inom socialtjänsten).

Nestor har i uppdrag att utveckla och upprätthålla samarbeten med akademien. FoU-chefen och en projektledare är knuten till Karolinska Institutet, NVS, sektionen för arbetsterapi. Två projektledare är knutna till Uppsala universitet, IFV, Hälso- och sjukvårdsforskning. Under 2021 fortsätter Nestors forskningssamarbete med Uppsala universitet, med medel från Vinnova och Forte.

Det interna arbetet

Nestor arbetar kontinuerligt med att säkerställa kvalitet, delaktighet och hållbarhet i alla projekt som genomförs på Nestor. Under 2021 kommer vi fortsätta vårt arbete med att stärka faktorer i vår verksamhet som främjar ett organisatoriskt lärande. Vi kommer också arbeta med hur Nestor kan göra för att öka delaktigheten för berörda äldre personer och praktiker i de förändringsarbeten vi driver eller ingår i. Detta är en speciell utmaning nu då vi är väl medvetna om att den pågående pandemin försvårar möjligheterna att nå de äldre direkt.

Nestor har under hösten 2020 startat ett internt förbättringsarbete för att stärka Nestors möjligheter att arbeta digitalt. Detta fortsätter under 2021.

Chef och skyddsombud driver ett systematiskt arbetsmiljöarbete i samarbete med alla medarbetare. Arbetet utgår från medarbetarsamtalen, den årliga arbetsplatsundersökningen och den skyddsronde som görs i december varje år. Arbetsmiljömålen sätts tidigt 2021.

Budget år 2021

Intäkter 2021	
Basanslag	7 986 297
Externa anslag, Forte: 500 000 sek*, Vinnova*	500 000
Försäljning	100 000
Totalt intäkter	8 586 297
Verksamhetens kostnader 2021	
Personalkostnader (sammanlagt ca 50% av en tjänst bekostas av medel från Forte, 500 000 sek)	9 300 000
Lokalkostnader	830 000
Köp av tjänster	850 000
Köp av varor	180 000
Totalt kostnader	11 160 200
Nettobudget	-2 573 903
Överskott från 2020	Avvaktar
Överskott från 2019	7 041 181

* Forte: Forskningsbidrag från Forte på 500 000 sek under 2021.

* Vinnova: Nestor är medelsförvaltare för ett projekt inom Vinnova och hanterar sex parter bidrag. Nestors exakta medel för insatserna i projektet räknas ut i och med projektavslut, våren 2021. För projekttiden 2018-2021 har Nestor beviljats 600 000 sek.

Nestor har ett överskott, som uppstod i första hand före år 2012. Nestor tar av överskottet för drift. Överskott som inte är bokat tillfaller basanslaget. Förutom basanslag förs intäkter för sålda material, webbutbildningar och föreläsningar till 2021.

Nestor FoU-center
Marinens väg 30, 136 40 Handen
webbplats: www.nestorfou.se
tel: 08-777 99 16